

Η βραδύτητα

Μας ήρθε ξαφνικά η διάθεση να περάσουμε από νωρίς τη νύχτα σ' έναν πύργο. Πολλοί πύργοι στη Γαλλία έχουν γίνει ξενοδοχεία: ένα τετράγωνο όλο πράσινο, χαμένο σε μια έκταση όλο ασχήμια χωρίς πράσινο· ένα κομματάκι από αλέες, δέντρα και πουλιά στη μέση ενός απέραντου δικτύου από δρόμους. Οδηγώ και στο καθρεφτάκι προσέχω πίσω μου ένα αυτοκίνητο. Το αριστερό του φωτάκι αναβοσβήνει και ολόκληρο το αυτοκίνητο εκπέμπει **κύματα ανυπομονησίας**. Ο οδηγός περιμένει την ευκαιρία να με προσπεράσει: παραμονεύει αυτή τη στιγμή, όπως το αρπαχτικό παραμονεύει ένα σπουργίτι.

Η Βέρα, η γυναίκα μου, μου λέει: «Κάθε πενήντα λεπτά πεθαίνει κι ένας άνθρωπος στους δρόμους της Γαλλίας. Για κοίτα όλους αυτούς τους τρελούς που τρέχουν γύρω μας. Είναι οι ίδιοι που γίνονται υπερβολικά συνετοί, όταν κακοποιείται κάποια γριά μπροστά στα μάτια τους στο δρόμο. Τι συμβαίνει και δε φοβούνται, όταν βρίσκονται στο τιμόνι;»

Τι να απαντήσεις; Μάλλον το εξής: ο άνθρωπος που σκύβει πάνω στη μοτοσικλέτα του δεν μπορεί να συγκεντρωθεί παρά μόνο στην παρούσα στιγμή της πτήσης του· γαντζώνεται πάνω σ' ένα κλάσμα χρόνου αποκομμένο και από το παρελθόν και από το μέλλον. Αποσπάται από τη συνέχεια του χρόνου. Με άλλα λόγια βρίσκεται σε κατάσταση έκστασης. Δεν ξέρει τίποτα για την ηλικία του, τίποτα για τη γυναίκα του, τίποτα για τα παιδιά του, τίποτα για τις σκοτούρες του και ως εκ τούτου δε φοβάται, γιατί η πηγή του φόβου βρίσκεται στο μέλλον, και όποιος **απελευθερώνεται** από το μέλλον δεν έχει να φοβηθεί τίποτα.

Η ταχύτητα είναι μορφή έκστασης που την έκανε δώρο στον άνθρωπο η **τεχνολογική επανάσταση**. Σε αντίθεση με τον μοτοσικλετιστή, ο δρομέας είναι πάντοτε παρών στο σώμα του, αφού είναι αναγκασμένος να σκέφτεται ασταμάτητα τις φουσκάλες του, το **λαχάνιασμά** του. Όταν τρέχει αισθάνεται το βάρος του και την ηλικία του, έχοντας όσο ποτέ άλλοτε συνείδηση του εαυτού του και του χρόνου της ζωής του. Όλα αλλάζουν, όταν ο άνθρωπος εκχωρεί¹ την ικανότητά του για ταχύτητα σε μια μηχανή. Από εκείνη τη στιγμή το σώμα του βρίσκεται εκτός παιχνιδιού και παραδίδεται σε μια ταχύτητα που είναι ασώματη, άυλη, ταχύτητα αμιγής², ταχύτητα καθαυτή, ταχύτητα έκστασης³

Γιατί χάθηκε η ηδονή της βραδύτητας; Α, πού είναι οι παλιοί **αργόσχολοι**; Πού είναι αυτοί οι φυγόπονοι ήρωες των λαϊκών τραγουδιών, αυτοί οι πλόητες που χαζεύουν από μύλο σε μύλο και κοιμούνται στο ύπαιθρο; Άραγε χάθηκαν μαζί με τους χωματόδρομους, μαζί με τα λιβάδια και τα ξέφωτα, μαζί με τη φύση; Μια τσέχικη παροιμία δίνει τον ορισμό της γλυκιάς απραξίας τους με μια μεταφορά: κοιτάζουν τα παράθυρα του καλού Θεού. Όποιος κοιτάζει τα παράθυρα του καλού Θεού δε βαριέται, είναι ευτυχής. Στον κόσμο μας η αργία μεταβλήθηκε σε αεργία που είναι τελείως άλλο πράγμα. Ο άεργος είναι στερημένος, βαριέται, αναζητάει μονίμως την κίνηση που του λείπει.

M. Κούντερα. (1996). Η βραδύτητα, 7-10. Αθήνα: Εστία (διασκευή).

1 Εκχωρεί: παραχωρεί.

2 Αμιγής: που δεν περιέχει ξένα στοιχεία και επομένως είναι καθαρή· ανόθευτη.

3 Το νόημα της φράσης «παραδίδεται σε μια ταχύτητα... έκσταση»: ο άνθρωπος γίνεται ένα με τη μηχανή, χάνει τη σωματική του υπόσταση, παραδίδεται στον ίλιγγο της ταχύτητας

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80 – 100 λέξεις.(μονάδες 20)

B1. Ο συγγραφέας θεωρεί την ταχύτητα «μορφή έκστασης που την έκανε δώρο στον άνθρωπο η τεχνολογική επανάσταση». Ποια επιχειρήματα επιστρατεύει, για να υποστηρίξει την άποψη αυτή; Να γράψετε την απάντησή σας σε μια παράγραφο (60 – 80 λέξεις).(μονάδες 10)

B2. Να επισημάνετε τα δομικά μέρη της τέταρτης παραγράφου του κειμένου και τον τρόπο ανάπτυξης (Η ταχύτητα...έκσταση).(μονάδες 10)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας με όποια σειρά επιθυμείτε τις ακόλουθες λέξεις/φράσεις του κειμένου (επισημαίνονται και στο κείμενο με έντονη γραφή): κύματα ανυπομονησίας, απελευθερώνεται, τεχνολογική επανάσταση, λαχάνιασμα, αργόσχολοι (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το ρηματικό πρόσωπο, το ρηματικό χρόνο κλπ.).

(μονάδες 10)

Γ2. Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει να διατυπώσει τις σκέψεις του με τη μορφή ερωτημάτων στην πέμπτη παράγραφο (Γιατί χάθηκε... λείπει) του κειμένου; (μονάδες 5)

Γ3. «Μια τσέχικη παροιμία δίνει τον ορισμό της γλυκιάς απραξίας τους με μια μεταφορά»: Να αλλάξει η σύνταξη (ενεργητική- παθητική) (μονάδες 5)

ΘΕΜΑ ΕΚΘΕΣΗΣ: Σε ένα άρθρο να αναφερθείτε στις συνέπειες που έχουν οι αφύσικα γρήγοροι ρυθμοί ζωής του σύγχρονου ανθρώπου στον ίδιο και στο κοινωνικό του περιβάλλον.(450-500 λέξεις) 40 μονάδες